

Медоносни дървесни и храстови видове от българската флора

Във връзка с интереса на пчеларите да осигурят паша за пчелните семейства като засаждат медоносни видове дървета и храсти изготвихме списък на видове от българската флора с добри медоносни качества.

За осигуряване на паша пчеларите много често засаждат видове, които са инвазивни чужди растения - бяла акация (салкъм), аморфа, гледичия, китайски мехурник. Тези растения не трябва да се засаждат на места, където не се контролира тяхното разпространение и могат да „избягат“ в дивата природа. Инвазивни чужди видове не трябва да се засаждат в естествените местообитания, включително зони от мрежата Натура 2000 и защитените територии. Те могат да бъдат засадени в специално обособени плантации, в населените места, в индустриални зони, където са под контрол и се ограничава възможността им да се разсеят със семена или да завземат нови територии чрез издънки.

Салкъмът и аморфата вече са широко разпространени у нас и целта не е да ги унищожим, защото е нецелесъобразно и скъпо. Те имат ценни качества, които се използват от човека.

От нас зависи обаче да не допускаме да се разселват в нови територии в дивата природа, където конкурират и изместват нашите български видове. Това е и част от ангажиментите на България като страна членка на ЕС, която прилага РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове.

В таблицата по-долу са посочени медоносни видове дървета и храсти от българската флора. Освен тях подходящи за засаждане са всички видове плодни дръвчета – ябълки, череши, сливи, круши и др.

Българско име	Видове	Бележки от значение във връзка с отглеждането на пчели
Бреза	<i>Betula pendula</i>	Предоставя цветен прашец
Брястове	<i>Ulmus glabra</i> , <i>U. laevis</i> , <i>U. minor</i>	Цъфтят рано март – април и предлагат на пчелите големи количества нектар и цветен прашец.
Бръшлян	<i>Hedera helix</i>	Цъфти късно септември-ноември. Важен източник на нектар и цветен прашец за пчелите. По това време на годината други източници не са налични.
Бял бор	<i>Pinus sylvestris</i>	Предоставя цветен прашец и смола за прополис.
Върби	<i>Salix alba</i> , <i>S. triandra</i> , <i>S. fragilis</i> <i>S. purpurea</i> ,	Ранен цъфтеж (април-май). Предоставят нектар, цветен прашец, както и смола за прополис.

	<i>S. caprea</i> и др.	
Глог	<i>Crataegus monogyna</i> , <i>C. pentagyna</i>	Цъфти април -май
Див рожков	<i>Cercis siliquastrum</i>	Цъфти април – май
Драка	<i>Paliurus spina-christi</i>	Дълъг цъфтеж – май- септември
Дрян	<i>Cornus mas</i> <i>C. sanguinea</i>	Много ранен цъфтеж февруари-март. Снабдява пчелите с нектар и цветен прашец.
Дъбове	<i>Quercus cerris</i> , <i>Q. frainetto</i> , <i>Q. pubescens</i> , <i>Q. robur</i>	Пчелите събират мана от листата.
Елши	<i>Alnus glutinosa</i> , <i>A. incana</i>	Цъфтят рано през пролетта – април, началото на май. Предоставят цветен прашец и смола за прополис. Растат край реки и потоци, изискват влага.
Елшовиден зърнастец	<i>Frangula alnus</i>	Продължителен цъфтеж – май-септември. Предоставя нектар и пчелен прашец.
Зърнастец	<i>Rhamnus catharticus</i>	Цъфти много продължително до късно юни- юли
Кленове, Явори, Шестил	<i>Acer campestre</i> , <i>A. monspessulanum</i> , <i>A. platanooides.</i> , <i>A. pseudoplatanus</i> , <i>A. tataricum</i>	Цъфтежът започва през (април) май до юни. Предоставя нектар и при благоприятно време, кленът заема едно от първите места сред дървесните медоносни растения.
Конски кестен	<i>Aesculus hippocastanum</i>	През пролетта пчелите събират от пъпките му отделената смола. Отдава много нектар и цветен прашец. Конският кестен цъфти през май-юни. През пролетта пчелите събират от пъпките му отделената смола. Растението отдава много нектар и цветен прашец.
Лески (лешници)	<i>Corylus avellana</i> , <i>C. colurna</i>	Много ранен цъфтеж февруари-април
Липи	<i>Tilia cordata</i> , <i>T.</i> <i>plathyphyllos</i> , <i>T. rubra</i> , <i>T.</i> <i>tomentosa</i>	Предоставят нектар и цветен прашец Сребролистна цъфти юни-юли Дребнолистна цъфти юли
Мъждрян, Ясен	<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>F. ornus</i> , <i>F. oxycarpa</i>	Цъфти април -май Цъфти април –май Цъфти април -май
Обикновен орех	<i>Juglans regia</i>	
Офика, Брекиня, Скоруша	<i>Sorbus aucuparia</i> , <i>S. domestica</i> <i>S. torminalis</i> , <i>S. umbellata</i>	Цф април-юни. Предоставят нектар и цветен прашец. Цъфти април -май
Плюскач	<i>Colutea arborescens</i>	

Смрадлика	<i>Cotinus coggygria</i>	Цъфти май-юли
Тополи	<i>Populus alba</i> , <i>P. canescens</i> , <i>P. nigra</i>	Предоставят цветен прашец и смола за прополис.
Трепетлика	<i>P. tremula</i>	Цъфти в края на април, началото на май. Предоставя прашец и смола.
Черен (дървесен) бъз	<i>Sambucus nigra</i>	Цъфти април-юни

Източници:

- Недялков, С. ред. „Практическо пчеларство“ (1990), Земиздат, София
- Tashev A., E. Velinova, E. Tsavkov „Melliferous plants of Bulgarian dendroflora“ (2015), Phytologia Balcanica 21 (3): 295 – 302, Sofia
- <https://pcheli.bg/category/statii/medonosni-rasteniya/gorski-darveta/>